

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT Budapestben.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szövege minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32.— | negyed oldal ... kor. 8.—

fél oldal ... " 16.— | nyolczad oldal " 4.—

A titjak előre beküldendőek a Szent-István-Társulathoz.

Az Orsz. Kath. Tanügyi Tanács ülése.

Az Országos Katholikus Tanügyi Tanácsnak a Szent-István-Társulatban június 25-én tartott nagyfontosságú ülése iránt bizonyára élénk érdeklődéssel viseltetik a tanítóság. Hisz most került ugyszólván végső tárgyalásra a Nepiskolai Rendtartási Szabályzat, mely egy új korszaknak lesz hirdetője. A javasolt szabályzat nem fogja az egyházas szellemet gyengíteni azáltal, hogy világiak is részt vesznek a vezetésben. Sőt hiszszük és reméljük, hogy ezen intézkedés öszinte megbecsülést teremt majd. Ha a pap és tanító összefog békés munkában, egyetértő szeretettel Krisztus szellemét viszik a vallásos és hazafias nevelés által minden házba, kunyhóba, akkor: miénk a jövő!...

Az ülést Szentszörgyi Jordán Károly dr. egyházi elnök és lovag Ember Károly világi elnök vezette. Jelen voltak még: báró Jeszenák Gábor kanonok (Pozsony), Mayer Károly (Székesfehérvár), Machovich Izidor (Bésztercebánya), Zundl Péter (Kaloesa), Bak-say Károly (Vác), főtanfelügyelők: Guzsencz Vilmos (Esztergom), Számori Ignác (Esztergom), dr. Zel-liger Vilmos pápai káplán (Budapest), Gerely József szerkesztő (Budapest), Dreisziger Ferenc (Kaloesa), Bertalan Vince, Keményfy Kálmán (Esztergom), Barabás György (Sárvár), Wirth Bene Gábor (Zirc), Győrffy János, Kreisler Sándor, Dobos János, Székely Károly, Köszl József (Budapest), Tóth Ceyza (Jászó), Tóth Sándor (Korpona).

Elnök meleg szavakkal üdvözölte a szép számmal egybegyűlt tagokat, köszönetet mond azon odaváló támogatásért, mellyel a jó ügy előbrevitelén mindannyian munkálkodtak. Elnöki előterjesztései során bejelenti, hogy a jóra fordult politikai viszonyok alkalmából kinevezett alkotmányos kormány közoktatásügyi miniszterét, gróf Apponyi Albertet egy küldöttség élén üdvözölte, mit a Tanács örömmel vett tudomásul. Felolvastatott a bíbornok hercegprímás magas leírata, mely értesíti a Tanácsot, hogy a nm. püspöki kar folyó évi április 29-én tartott tanácskozmányából kifolyólag gróf Zichy Gyula pécsi püspök urat kérte fel az országos tanítói kongresszus védnök elnökévé, ki e megbízást elfogadta, és ez

alkalmából az elnökség küldöttségiüreg üdvözölte pécsi székhelyén.

Dr. Jordán K. majd így folytatta beszédét: Tanácskozásunk egyik pontját a bíbornok-hercegprímás úr O. eminenciájának magas leírata képezi, mely élénk kifejezéssel szolgál annak, hogy a magyar nemzeti állam kiépítésében a katolikus népiskoláknak mily fontos missziójuk van.

Általános volt mindig és ma még inkább az az óhaj, hogy hazánk nem magyarajkú polgárai is beszéljék a magyar nyelvet. S ez óhaj kifejezése közben akárhányszor felhangzott és felhangzik a vád azon közöny miatt, mely a magyar nyelv tanítása körül a múltban mutatkozott.

Pedig ez a vád sokszor jogosulatlan volt. Hiszen megszámlálhatatlanok azok az esetek, midőn a kath. iskola a buzgó lelkipásztor s a lelkes tanító közreműködésével egész községet, sőt egész vidékeket tett magyarra nyelvben!

En úgy látom, hogy ezt a hazafias érdemet kívánja országosan általánosítani a legmagyarabb hercegprímás azáltal, hogy a Katholikus Tanügyi Tanácsot a nem magyarajkú iskolák tantervének elkészítésére utasította. Amit fokoz ama rendelkezés is, mellyel kötelességünk tette, hogy a tervhez a magyar nyelv sikeres tanítását előmozdító utasítást is készítsünk, vagyis egy erre alkalmas vezérkönyv megjelenéséről is gondoskodjunk.

A leirathból adjuk a következőket:

Nagyságos és Főtisztelendő Apát Úr!

«Hivatkozással a közoktatásügyi kormányzat az 1879. évi XVIII. t.-c. végrehajtása tárgyában 17284. szám alatt kiadott «Utasítás»-ra, valamint az ezzel összefüggő 1902. évi 30.333 és ugyancsak az 1905. évi augusztus hó 15-én 72.000 szám alatt kelt rendeleteire, melyek a magyar nyelvnek a nem magyar tan nyelvű népiskolákban való tanítása tárgyában a tantervet és órarendet szabályozzák, miután egyrészt idevonatkozólag a tanács által kielégített és a nm. püspöki kar jóváhagyásával életbe léptetett tanterv csakis a tisztán magyarajkú iskolák számára készült: másrészt a közoktatási tanács is felhivatott arra nézve, hogy a nem magyar tan nyelvű népiskolák számára modern paedagogiai és didaktikai elveinek megfelelő új tanítási tervet és ahhoz a tanítók számára kimerítő módszeres utasítást készítsen: szükségesnek tartom, hogy a nem magyarajkú római katolikus népiskolák részére és a jelzett kor-

mányhatósági rendeleteknek megfelelő tanterv készí-
tessék. Annál is inkább kell a nem magyar nyelvű
katholikus iskolánk számára külön tantervről gon-
doskodni, mivel az 1879. évi XVIII. t.-c. 4. §-a cél-
latos irányzatot, hogy idegen ajkú honfitársaink az
állami nyelvnek ismeretével bírjanak, a katolikus
iskolák legszűkebb feladatainak egyikét képezi.

Miért is fölkérem Nagyságodat, hogy a nem
magyarajkú római katolikus iskolák számára szük-
séges volt tanterv és órarend elkészítése iránt a
Tanügyi Tanácsot haladéktalanul fölbívní sziveskedjék.

Ezzel kapcsolatban minden körülmények között
megszokni kell ahhoz, hogy a tanács munkálata
szomszós a fent hivatkozott rendeletek által megállá-
pított órák számához, valamint az állami által ki-
bocsátott ilyenmű tantervhez alkalmazkodjék.

A magyar nyelvnek eredményesebb oktatása cél-
jából a magam részéről is föltötte kívánatosnak tar-
tom, hogy a tanács által egy oly vezérkönyv készit-
tessék, amelynek segítségével úgy a képzőből kike-
rülő ifjú, mint a már működésben levő tanító biztos
alapon nyugvó vezérfontalat nyerjen, amely szerint
munkálkodását siker koronázza.

Ezen előkielentkezést a tanács öszinte örömmel
és lelkesedéssel fogadta s *Ember* Károly indítvá-
nyára, nemcsak hálás köszönetet mond a tanács a
hazafias fõpásztori szövegért, hanem a következõ tav-
ratban közzé tett üdvözlését: «Magas leiratának
azon utasítását, hogy a nem magyarajkú népiskolák-
ban edes nemzeti nyelvünk tanításának sikeres okta-
tása érdekében tanácskozzunk, bensõ hazafias lelke-
sedéssel, mint parancsot fogadjuk s szívünk öszinte
hõfólatával üdvözlõjük Fõmagasságodat s munkánkra
fõpásztori áldását kérjük».

Ezzel kapcsolatban a tanács *Ember* Károly indít-
ványára a tanterv kidolgozására *Machovich* Izidor,
Matyóskó Tivadar, *Bilinszky* Lajos, *Mihalicska* János,
Zelliger Arnold, *Rispler* Károly és *Ember* Károlyból
álló bizottságot küldött ki. A vezérkönyv elkészí-
tésére pedig *Zelliger* igazgató-tanítókat kéri föl.
A bizottság az indítványt *Dreiszigler* és *Ma-
chovich* azon módosításával tölti meg, hogy a kü-
lönbözõ vidékeken mûködõ tanítók is nyujtsák be-
veleményüket a tantervhez. Ezután *Dreiszigler* Ferenc,
a Népiskolai Rendtartás Szabályzat bírálo-bizottságának
első elõadója referált s javaslatképen elõterjeszti,
hogy «az iskolai fõtanács az egyházmegye szent-
széké, mint az összes katolikus népiskolák ügye-
nek és fegyelmi ügyeinek elsõfokú hatósága, mely-
nek elõadója a fõtanfelügyelõ, esetleg a segédtan-
felügyelõ. Az iskola felügyeletét végzi a tanfelügyelõ
(mindig a szentszék tagja), a segédtanfelügyelõk (egy
egyházi és világi): szükség esetén a fõtanfelügyelõt
helyettesítik a hivatalos iskolafelügyelõk, kik több
espereskerület iskoláit ellenõrzik: az espereskerületi
tanfelügyelõk, az illetõ espereskerület iskoláinak fel-
ügyelõit. A fegyelmi ügyek egyedül a szentszék,
illetõleg az egyház kezében maradjon.» *Ember* Károly
egyházához hû, hazafias, lelkes és megelégedett tani-
tói gárdát kíván látni a jövõben: azért a tanító nemes
ambíciójának mûködési terét tágitani kívánja. A szak-
szerûség bevitelével nem akarhat a tanítószág az egy-
ház védõszárnvai alul kibújni. A szigorú szakszerû-
ség csak emelheti a katolikus oktatás ügyét. Vilá-
gos példaként áll elõtünk *Kalocsa* és *Eger* virágzó
tanügye, hol világi s. tanfelügyelõ is van: ezen egy-
házmegyék igazi példaképei a pontosságnak és rend-
nek. Nem hû és fektelen vágyak kielégítésérõl van
szó, csak arról, hogy annak a szegény földhöz ragadt

tanítónak hazafias munkásságaért elismerést is nyujt-
sunk. A szakfelügyeletet már azért is be kellene állí-
tani, mert ez nemes versenyt keltene a tanítószág
köreiben. Ezen újításokkal nem akarhatja senki sem
perhorreskálni a kath. iskola egyházas szervezetét;
ezt csak ellenségeink mondják, kik attól félnek, hogy
ily reformmal hatalmas, virágzó kath. magyar tan-
ügyünk lesz. Minden visszasság megszüntetésére a
papság és tanítószág kölcsönös szeretete szükséges.
A tanítószág szívébõl kiuntani még a keserûség csirá-
ját is, ez az igazán helyes kulturpolitika.

Barabás György a szakfelügyeletet kivihetetlennek
tartja oly formában, mint azt a javaslat tervezi.
A szombathelyi egyházmegyében már kipróbálták, de
az örökös helyettesítés kérdéséhez a község is hozzá-
szólna.

Mayer Károly fõtanfelügyelõ elfogadja *Ember* érve-
léseit, de ha egyházi tanfelügyelõk is vannak, feles-
legesek a kerületi szakfelügyelõk. *Machovich* Izidor
fõtanfelügyelõ szükségesnek tartaná, hogy a tanfel-
ügyelõk hatáskörét szabályozzák. *Tóth* Géza a tan-
ügyi felvirágztatása szempontjából üdvönséket tartja a
világi szakferiai érvényesülését. *Zuall* Péter a kér-
dés pénzügyi oldalát tekintve, inkább a kerületi iskola-
felügyelõ-rendszert ajánlaná. *Bárá* Jeszenák Gábor
követeli, hogy a tanfelügyeletben mindig világi férfiú
is vegyen részt, ez a lelkesíti és világi tanferiai
együttmûködését szilárdítaná.

Keményfy K. Dániel (*Esztergom*) az általános tár-
gyalás során nem osztja a tervezet azon sarkalatos
pontját (3. §.), hogy az iskolai fõtanács csak az
egyházmegye székhelyén mûködõ szentszék tagjaiból
álljon. Elismeri a szentszék, tekintélyét, szigorú
igazságát, amire a tervezet indokolása hivatkozik, de
más tanügyi férfiakkal is benyomást kell biztosítani
a tanügy irányítására. A világi tanerõk nagy testi-
letére nézve igazságtalanság, hogy semmi befolyást
és képviseltetést nem nyernének olyan közérdekû
ügyben, amelynek tulajdonképen õk a végrehajtói
és munkásai. Véleménye szerint az iskolai fõtanács
úgy lenne megalakítható, hogy abban a káptalan,
a szentszék kiküldött tagjai kivül — ha már a szent-
szék az iskolaüggyel az eddiginél szorosabb vi-
szonyba hozatik — a felsõbb népoktatási intézetek
küldöttei (képzõk, polgárok), az egyházmegyei tanító-
szág bizonyos meghatározott számú képviselõi válas-
tas útján hat évre mint tagok szintén benn legyenek.
Az egyházmegye tanítószága küldene egy tanító-tagot.
Sõt az anyagiakra való tekintettel méltányosnak tar-
taná azt is, ha az iskolafenntartó hitközségek is az
autonomiai képviselõ mintájára képviseltetést nyer-
nének. A szentszék maradjon csak fegyelmi fórum.

A Tanács elfogadja az albizottság javaslatát azon
hozzáadással, hogy a tanfelügyelõségben világi is
foglajon helyet.

Dr. Baksay Károly, a második rész elõadó javas-
latait a bizottság *Számord* *Dreiszigler* Ferenc, *Guzs-
venitz* Vilmos és báró *Jeszenák* Gábor hozzászólásai
után némi módosítással elfogadja.

Guzsvenitz Vilmos, a harmadik rész elõadója a
harangozást s egyéb melléktoglalkozást, mivel sok-
szor jelentékenyebb jövedelemrõl van szó, szerzõdés-
es viszony alapján megengedhetõnek tart. *Ember*
Károly, *Tóth* Géza, *Wûrth* Bene ez ellen szólott,
azért ily értelemben határozta. Az elõadó ezután
nem tartja alkalmazhatónak az oly tanítókat, kik
állam-, vagy egyházellenesen mûködtek, kik polgári
házasságban élnek, egyházellenes társulatok tagjai,
vagy irodalmilag izgatnak. *Ember* szükségesnek tartja

azon-ely kidomborítását, hogy csak a fegyelmileg büntetett tanító nem alkalmazható. Dreisziger is azt tartja, hogy csak ítélet után lehet így eljárni. Kétes esetekben a felsőbb hatóság ítél. A tarács ily értelemben határozott. Továbbá előadja Guz-venitz, hogy a díjvel mint köttös szerződés, a tanítóval is aláírandó. A stólajvédelem pedig azt illeti, aki dolgozik. A tanítóno lebetegedése tartamára a helyettesítésnek csak felét fizeti. Az igazgató-tanítónak tiszteltdji szavazandó meg s a tanítók pontossága felett örökdik. Elfogadták.

Végül Számond Ignác előterjesztette a gazdasági-és óvóiskolák rendtartási szabályzatát, mit változtatlanul elfogadtak. A rendtartási szabályzat végleges szövegcsítésével Zundl Péter prépost főtanfelügyelő, Ember Károly és Dreisziger Ferenc bíztattak meg.

A katolikus tanítók III. egyetemes gyűlésére a fizetés-és nyugdíjügy előadójanak Dreisziger Ferencet, a kivándorlás ügyére Tóth Gézát, a nemzeti fajszeretet ápolásáról szóló tétel előadójaul pedig Miklósy József esztergomi róm. kath. tanítót kérték föl. Több egylet megkeresésére megkérlik a minisztert, hogy a felárú vasuti kedvezményt a kath. tanítóságra is kiterjessze.

Ezzel az eredménydús ülés két órakor véget ért.

A kath. népies iratok propagandája.

Jelentéktelen kezdetből súlyos eredmények származnak gyakran. Nagyszabású hatásokat sokszor idéznek elő parányinak látszó előzmények. A később bármily hatalmasá fejlődő élet csirájában mindig kisszerű és gyenge, mint a terebélyes mustárfa kised magva s a merész sudarú tölgy makkocskája. Egyáltalában a gyümölcs, az eredmény minőségét és nagyságát, szépségét és jóságát, szóval tökéletességét sohasem a termő eredet határozza meg egyedül a kedvező körülmények sokféleségén kívül leginkább közremunkál erre a szerető gondozás, a célszerű növelés, mely napfény és harmat kellőségével, vihar és fagy távoltartásával ápolja a esetetét, élödsi növények, fattyuhajtások által nem engedni kiszipolyozni zsenge erejét, hanem akként intézkedik és minden eszközt arra használ föl, hogy neveltjéből céljának megfelelő, hivatását betöltő tökéletesség alakulhasson.

A mi gyöngé reménységgel és féltő gonddal ápoló esetetünk: a magyar kath. népműveltség. Örvedetesen fejlődő, még kicsinyke növény, a magvetők szerető gondozásával körülvéve. Vajjon felnő-e annyira, hogy egykor ragyogó virágokkal ékitheti önmagát s ami még többet ér, vajjon termel-e szép és hasznos gyümölcsöket? Talaja kitünő: hiszen Jézus Krisztus tanításának szelleme az. Ez örökké termékeny talajban csak a felnövelők: a magyar kath. tanítóság buzgóságától függ, vajjon kath. népünk műveltsége oly terebélyes fává fejlődik-e, melynek lombjai alatt viharban menedék, küzdelmek után pihenés, lankadásban ujlás található? Vagy talán az ápolására hivatottak szeretetlensége miatt e fácskát is a korai sorvadás véseze éri-e, mint annyi sok nagyreményű társát a kath. magyar társa-

dalom kertjében és a mi népünk továbbra is födetlenül fog állani az életvihar verésével szemben s ami a legrosszabb, kénytelen lesz az ellenfél rengetegébe menekülni?...

A Szent-István-Társulat sokérdemű alelnöke, *Giesswein Sándor dr.*, a Társulat ezidei közgyűlésén oly eszmét vetett fölszínre, mely első tekintetre igénytelennek, parányinak látszik, de amely a maga egészében megvalósítva, hasonló a majdan «merész sudárba szökkenő kised makkhoz». Valóban, a katolikus népies iratok propagandája egy oly fontos és elodázhatatlan dolog, mely a legszorosabb összefüggésben van népünk gazdasági és erkölcs fejlődésével, keresztény és hazafias érzületével. Akik a nép nevelésével és nem csak az iskolás gyermek tanításával foglalkoznak, mindannyian tudják, mily óriási eredményeiben semmi máshoz nem hasonlítható hatással vannak a nép szellemi életére az ő olvasmányai. Ez okból a mi korunk hatalmas szociális háboruja első sorban ezen a ponton fog eldölni: ki bírja mennél hamarabb és mennél teljesebben ellátni a népet olvasmányokkal.

Mi katolikusok egy kissé már ezen a téren is megkéstünk. Egyrészt hanyagságból, mert kicsinyeltük a bajt, másrészt azonban az alkalmas hírlapok, iratkák, könyvek hiánya miatt. Manapság már másképen állunk: az utóbbi évek alatt katolikus népies irodalmunk oly lendületet vett, hogy a krisztusi szellemű népművelés céljait teljesen betöltheti. A Szent-István-Társulat, mely legfőképe a kath. magyar nép javára szolgáló «jó könyvek» kiadására alakult, pazar bőségben és dús változatosságban ontja a legjobb népies iratokat.

Most e hely szűk kereteihez mérten, csakis a Népiratkákról szölkünk. Erkölcsösen szórakoztató, nemes gyönyörúséget okozó, tanulságos és fölvilágosító tartalom és a néhány fillérnyi ár egyaránt alkalmassá teszik e füzetkeket arra, hogy a kath. magyarság körében számtalan példányokban elterjedjenek. A közel harmadfél száz féleségű Népiratkákat futólagosan ismertetni szándékozom. Az immár nagyon gazdag változatosság miatt csak a kiemelkedő típusokra mutathatok reá.

Budapest.

Wohlmuth Ernő.

(Vége következik.)

Fegyelmi szabályzat.

(Vége.)

14. §. Az egyházmegye főpásztorá által elrendelt ügynevezett vegyes fegyelmi vizsgálat az 1876. évi XXVIII. t. c. 7. §-a értelmében a főpásztor írásban való megkeresésére az illetékes megyei főispán által kiküldött főszolgabíró vagy polgármester eszközli.

Ezen vegyes fegyelmi vizsgálatban ezenül részt vesz az illető tanítói kör elnöke is, vagy akadályoztatása esetén a tanítói kör által e célból írásbeli meghatalmazással ellátott önálló másik tanító.

A vegyes fegyelmi vizsgáló bizottság a panaszos fél vádjait és a vádlott tanító védelmét meghallgatja, az utóbbit a jegyzőkönyvbe is bevezeti; mindkét fél tanuit eskü

kötelezettsége mellett, ha kívánatnék kihallgatja, vallomásait jegyzőkönyvbe foglalja és az illető tanúkkal aláírta, szóval eljárásáról jegyzőkönyvet vesz föl és írásba foglalja véleményes jelentését a vizsgálatot vezető főszolgabíró, kir. tanfelügyelő és tanítói kör elnöke, illetőleg a vizsgálaton jelen volt tanító aláírásaival ellátva, az elsőfokú feyelmi bírósághoz beterjeszti. Ezen egyes feyelmi vizsgálatokon az iskolaszék vagy gondnokság mindig meghaligatandó. Az elsőfokú feyelmi tanács üléseit a kerületi tanfelügyelő lakhelyén tartja.

16. §. Az elsőfokú feyelmi bíróság az általa hozott és helyben indokolt ítéletet az összes tárgyatokkal együtt a 2-od fokú bírósághoz, az egyházmegyei feyelmi tanáshoz hivatalból fölterjeszti. E bíróság az elsőfokú hozott ítéletet vagy helyben hagyja vagy módosítja, esetleg föloldja. Elrendelheti az újabb vizsgálatot is, kijelölve annak irányát és ezen alapon az elsőfokú bíróságot újabb ítélet hozatalára szólíthatja föl.

16. §. A vizsgálat eredményéhez és a vétség fokozatához képest kiszabható büntetések a következők:

1. Megintés vagy dorgálás.
2. Pénzbírság, mely a tanító fizetésének 10% áig terjedhet. A kifizetett vagy behajtott pénzbírságok a «Gondviselés nyugdíjalap» javára fizetendők. Ez a veszprémi egyházmegyei tanítók külön segélyintézete közel 100 ezer kor. alappal.)
3. Szervett nyugdíjigényének elvesztése (országos és egyházmegyei).
4. Allomásról való elmozdítás.
17. §. Az ítélet, mely mindig indokolandó, lehet fölmentő vagy marasztaló, de az indokolásban minden esetre kimondandó az is, vajjon a földítés alapos, jóhiszemű jogos volt-e? vagy pedig ellenkezőleg rosszhiszeműleg, hosszúból vagy zaklatási célból történt-e? A hozott ítélet úgy a vádlottnak, mint a vádlottnak elismerő vévény mellett kézbesítendő. Ha a tanító a vád alól fölmentetik és a beváltás zaklatási célból, hosszúból, vagy rosszhiszeműleg történt, a fölmerült költségeket: fuvar, napidíjat, tanak díjat, a vád emelől megteríteni kötelesek. A költségek a fölmentő ítéletben állapítatnak meg. Ha pedig az ítéletben a tanító marasztaltatik el, a fölmerült költségek megterítésére az ítélet lesz mérvadó.

18. §. Az elsőfokú bíróságok ítélete ellen 15 nap alatt a kézbesítés napjától számítva lehet föllebbezni.

20. §. Ugy az első, mint a másodfokú ítéleteiket egyszerű szavazattöbbséggel hozzák. Szabadságában áll azonban a feyelmi bíróság bármely tagjának indokolt ellenveleményét a jegyzőkönyvbe fölvetetni.

21. §. Ha a tanító ellen munkaképtelenség beigazolása és ennek folytán hivatalból való nyugdíjaztatása iránt indítatik hivatalos eljárás, a feyelmi eljárás célja leendő, az iskolaszék előterjesztésének figyelembevételével, ama tényeket kideríteni, melyek a tanító ellen fölhozott körülményeket a kellő világításba helyezik.

22. §. A tanítás minőségének igazolására szolgál a szaksterü vizsgálat, melyet a kerületi tanfelügyelő és a tanítókör elnöke együttesen tartanak meg úgy, hogy ezek a gyermekeket föl szólítják, megjelölik az anyagot, az iskola tanítója pedig föloldja a kérdéseket. Jogában áll azonban a kör elnöke és a kerületi tanfelügyelőnek is kikérdezni a tanulókat.

23. §. A megejtett hivatalos vizsgálatról jegyzőkönyv veendő, melynek tartalmaznia kell:

1. A gyermekek hány %-a adott az egyes tantárgyakból jeles, jó, elégséges vagy elégtelen feleletet?
2. A tananyag az egyházmegyei tanterv terjedelme értelmében tanított-e?
3. A tanító védelmét az előadott vádak ellenében és a vizsgáló bizottság általi megállapított tényekkel szemben.
24. §. A vizsgálati jegyzőkönyv az elsőfokú feyelmi bírósághoz a tankerületi feyelmi tanáshoz terjesztendő. Mielőtt ezen bíróság meghozza az ítéletet, a jegyzőköny-

vek, megtekinthetők a vádlott tanító által, kinek utólag beadott védelmi nyilatkozata is figyelembe vehető.

26. §. A meghozott ítélet ellen 15 nap alatt az illető vizsgálat alatt álló föllebbezhet az egyházmegyei feyelmi tanáshoz, mint 2-od fokú bírósághoz.

EGYESÜLETI ÉLET.

Ünneplés és munka. A kisbér-tatavidéki tanítóegyesület *kisbéri kör*e mult hó 30-án tartotta tavaszi gyűlését Ószönyön. A tanítók tömeges megjelenése, az érdeklődők nagy száma nem egyszerű tanítógyűlést jelzett, hanem sejtette, hogy itt valami ünneplés készül. Különösen népes volt az iskola környéke, hol az ünnepi ruhában megjelent ószönyiek fogadták a vidékieket. Az iskola zászlódiszt öltött, jelezve, hogy az iskolának van ma különös ünnepe. Igen, az ő mesterüket, *Hegedűs* Janost ünnepelte a község, az iskola, az előjáróság és a tanítóság. Őt, ki a most végződő tanévvel töltötte be működésének 30. és ószönyi kántortanítóságának 26. évét. A terhes tanítói pályán eltöltött ennyi év, egy községben eltöltött oly hosszú, oly eredményes munkálkodás megérdemli az elismerést. A gyűlést megelőzőleg az ünneplők istenítiszteletre mentek, hol a helybeli ifjúsági egyesület énekkara a jubiláns vezetése alatt igen szép, régi éneket adott elő. A szépen összehangzó négyeshangon előadott énekek igazan áhitatra ragadták a jelenvoltagekat, különösen a tenorszólo volt igen szép. Az istenítisztelet után az iskola-helyiségben tartott meg a gyűlés. *Esztergályos* József szépen átgondolt beszédben felhívta a tanítóság figyelmét az ünnepélyre, a gyűlést megnyitotta s átadta a szót *Veninger* Ernő esperes úrnak, aki jubilánsunkat először az egyházmegyei hatóság, majd a hitközség nevében üdvözölte. Elismerte *Hegedűs*nek sokoldalú tevékenységét, fáradhatatlan buzgóságát s köszönetét fejezte ki mindezekért. Beszéde végén átadta neki az egyházmegyei hatóság elismerőlevelét. *Lengyel* József iskolagondnok az iskolaszék, egyik növendék a tanítványok haláját és köszönetét tolmácsolta. *Esztergályos* a tanítóság, *Szabó* Bertalan a tatai kör, *Király* Károly az Ószönyön vele együtt működött tanítók nevében üdvözölte érdemes kartársukat s ezek nevében egy díszes albumot nyújtott át; *Pásztor* Imre pedig a komárommegyei ált. tanítói kör nevében üdvözölte őt. *Hegedűs* meghatoltan, érzékenyülve fogadta s köszönte meg a nem várt, nem remélt kitüntetést. «Megvallom — mondja válaszában — hogy sohasem volt tettem rugója a várt elismerés. A tanítói pályán nem terem babér. Dolgoztam, mert mindnyájan munkára születünk s méltóan akartam betölteni hivatásomat, mit az isteni Gondviselés számomra kijelölt.» Megköszönte az elismerést s megígérte, hogy minden erejéből arra fog törekedni, hogy a tanügy fölvirágozzék s így a haza boldogításához hozzájárulhasson. A tanítóságot pedig, különösen a nála működött kartársait kéri, hogy abban a testvéri szeretetben, melyben eddig is részesítették, tartsák meg továbbra is, mert az neki buzdításul fog szolgálni jövő munkájában. Ezután kezdetét vette a gyűlés. Az új tantervről *Tureski* Tádé mocsai tanító tartott értekezést, melyhez — vitatétel lévén — többen hozzászóltak. A hozzászólók is elismerték a tanterv előnyeit, de rámutattak annak hátrányaira is: különösen az osztatlan iskola részére külön tantervet kívánnak. *Veninger* Ernő esperes úr «Módszertani megfigyelések» címen néhány módszertani hibára hívja fel a tanítóság figyelmét. Mily újítások szükségesek a neoptaktás terén? E tétel előadója *Pörs* László ácsi tanító volt. A tétel ügyes kidolgozásán látszik, hogy a fiatal tanító máris alaposan ismeri a hiányokat, amelyek a tanító működését teljesen megbénítják. Rámutat, miként lehetne ezen segíteni. Mindhárom előadónak a kör jegyzőkönyvileg mondott köszönetet. Indítványoztatott, hogy a kisbérvidéki tanítói kör lépjen be az egyházmegyei népnevelési egyesületbe tagul. Az indítvány elfogadtatott.

Tanítógyűlés. Az *egri róm. kath. tanító-egyesület tiszántúli kör*e június 7-en tartotta évi rendes közgyűlését Kunhegyesen, mint a kerület központján. A gyűlésen

részl
Mint
pléb.
a gyű
foly
besz
Rudo
ben c
még
a hal
kat r
olvas
átirat
ügyél
letet
célz
Lőrinc
bizott
küldé
aki a
Kecsk
pébá
tanító
tes h
váltak
Vészy
Rudó
a ker
jelen
műkö
Vészy
gozati
sát. J

A
egyh.
hó 29
gyűlés
ki, ho
sülete
M
Lüség
szép
ország
terjed
anyag
zetőli
jóvona
lanos
irányá
állítan
sek ő
közt, l
iskolá
nem t
vonak
varme
megye
két al
Egysz
egyell
véve, l
számit
varme
zöket
szomo
teljes
megyé
tekint
az alk
Ad
gyar l
Almás

résztve a körnek 13 tagja. Nem jelent meg 10 tagja. Mint vendégek ott voltak még *Gubicza* Lajos kunhegyesi pléb. és *Hanza* Béla abádszalóki káplán. Szentmise után a gyűlés a kunhegyesi r. k. isk. egyik tágas tantermében folyt le, melyen *Göcze* Aladár esperes elnök úr megnyitó beszédeben, szép szavakkal emlékezett meg *Kalocsay* Rudolfról, mint a kerület elnökéről. Beszédében elmondta: «Még el sem mult az egyik fájdalom, még ki se száradtak a könnyek *Csermák* Flóriánért, most a halál újabb áldozatot kívánt, egy másik jeles barátunkat ragadván el tőlünk.» stb. A fontosabb körlevelek felolvasása után elnök úr bemutatta a felsőpatai kerület átiratát a tanítók fizetése- és a nyugdíjgény rendezése ügyében. Tekintettel arra, hogy a kerület 1903-ban kísérletet tett ez ügyben a képviselőháznál, most nem tartja célszerűnek ismételtlen felszólalni. A bold. elnök helyére *Lörincz* István választotta meg, aki egyúttal a közp. bizottság által tartandó közgyűlésre képviselőnek is kiküldetett. Más képviselő régiebb határozat szerint az lesz, aki a Rajner-fele jutalmat fogja einyerni. Ellenkező esetben *Kecskés* József. Felolvasatott Ujhelyi Kálmán nagyiváni plébános úr levele, melyben könyöröltre hívja föl a tanítókat Skody N. polgári iskolai tanító iránt, aki végzetes betegsége miatt teljesen munkaképtelen lett. A jelen voltak nevezett kartársuknak segínyt szavaztak meg. *Vécsy* Ágoston indítványára határozatott: 1. hogy *Kalocsay* Rudolf emléke jegyzőkönyvileg megörökíttessék; 2. hogy a kerület a jövő, 1907. évben 50 éves fennállásának és jelenlegi elnökének *Göcze* Aladár úr 20 évi áldásteljes működésének emlékét megünnepli. Elnök úr jelenti, hogy *Vécsy* Ágoston «keresztény szocializmus» címen írt dolgozatát óhajítja fölolvanni, azért kéri annak meghallgatását. *Vécsy* Ágoston jegyző.

VEGYESEK.

A III. kath. tanítói kongresszus. A *Sárvár-Karád* egyh. ker. róm. kath. néptanító-egyesület, a f. év május hó 29-én Köröshegyen megtartott tavaszi rendes közgyűlésén engem *Telki* Istvánt, mint a kör elnökét, küldte ki, hogy a magy. kath. tanítók III. kongresszusán az egyeletet képviselje.

Mezőgazdasági tanfolyam. Minden pedagógiai lap hűségesen közölte a magyar földművelésügyi miniszterium szép irányú pályázati hirdetését, hogy t. i. 16 helyen az ország különböző vidékén 20 tanító részére júl. 2—28-ig terjedő ideig mezőgazdasági szaktanfolyamot rendez kellő anyagi támogatással, hogy az így szakképzett tanítók vezetői s tanácsadói lehessenek a népnek s különösen a jövőendő generációnak. Sajnos azonban hogy az ily általános nemzetgazdasági célnál is alárendelt nézetek az irányadók. Ha néptanítókról szól a terv általában, miért állítanak kínai falat a néptanítók csoportjai közé? Tessek őszintén, nyíltan megmondani a pályázat föltételei közt, hogy elsősorban állami, sőt kizárólag csak állami iskolák tanítói részesülnek előnyben! Akkor legalább nem ülnének föl az ily pályázati hirdetéseknek s nem vonakodnának jogosan a kizárt felekezeti tanítók. Szilágyi-vármegyében pl. 16 hely Szilágy-Somlyon csak négy vármegyei állami s egy községi isk. tanítóval töltetett be s két állami isk. tanító pedig Szabadkára lett beosztva. Egyszerűen ez absurd intézkedés, hogy a vármegyéből egyelleneg felekezeti tanító kérvénye sem lett tekintetbe véve, holott minden törvényesen bevett felekezet joggal számíthatott legalább is képviselőre e tanfolyamon a vármegyéből. Nem tudom, hogy minő cél vezette az intézőket a pályázati kérvények elbírálásánál, de azt mint szomorú tényrt konstátálom, hogy a felekezeti tanítók teljesen mellőzve lettek. Kíváncsi volnék arra, hogy más megyében is ily erősen működik az állami szempont és tekintély? Ez nem méltányos és igazságos rendszer lenne az alkotmányos ébredés hajnalán. *Kovács* Rezső.

Adományok az Esztergomban felállítandó magyar kath. tanítók országos árvaházára. (Folytatás.) Almásy Mária főnöknő gyűjtése Budapest 287—, Seyler

Károly esperes Bajcs 100—, Bars vármegye 50—, irgalmas nővérek gyűjtése Jászberény 40—, Morvay Lipót esperes Zsigárd 25—, Feliner Ferenc esperes gyűjtése Győrújváros 23:30, Csepreghy Endre képzőművészeti igazgató gyűjtése Kis-Kunfélegyháza 20—, szent Antal perselye 17:42, Vác város 10—, Köves Kálmán esperes Farkasd 10—, Parák Lázár tanító Tiszole 10—, Czobor Gyula felügyelő Bajcs 10—, Fekete Rezső kántortanító u. o. 10—, élő rózsafüzér társulat u. o. 10—, Váczy Ambrusné 5—, Váczy Ambrus 5—, Szalay Béláné 5—, Szalay Béla u. o. 5—, irgalmas nővérek Jászberény 5—, Horváth István tanító Farkasd 5—, Sümegh Géza tanító Haraszt 5—, Gyenes Pál lelkész Pél 5—, elemi iskolák Bajcs 4:50, Szakczik József u. o. 4:50, Konecz Menyhért prépost Jászberény 4—, elemi iskolák Farkasd 3:18, Velesey Antal plébános Köröskény 1—, Szőke József 1—, Nagy József Czápa 1—, dr. Karczab Endre tanár Ungvár 1—, Milovnik Mihály tanító Drahóc 2—, dr. Ruffel Károly kalazantinumi igazgató Kolozsvár 2—, dr. Hám Antal theol. tanár Kolozsvár 2—, Komáromi Dezső theol. tanár Kolozsvár 2—, Rechner Konrád Zenta 2—, Duschek Béláné tanító Vistuk 2—, növendékpapok Ungvár 1:80, Fejér Fmánuel kanonok Ungvár 1:50, Szutek János lelkész Óbeszterce 1:50, Balogh Józsefné tanár Budapest 1:50, Paff Filemon Csanális 1:40, Szabó Sándor Zenta 1—, Szabó Dániel u. o. 1—, Farkas Lajosné tanító u. o. 1—, Moussong Gyula Úrom 1—, Csiky Irén u. o. 1—, Derzsi Gergelyné u. o. 1—, Miller József u. o. 1—, Gárzsik Janka Sükösd 1—, Kuli József u. o. 1—, Cseffalvay Aladár plébános Nyitra-Ivánka 1—, dr. Suba György tanár Ungvár 1—, Farkas Gyula tanító Budajenő 1—, Schmidtbauer Jenő tanító Telki 1—, Burger Tihamér Imreg 1—, Spielvogel József Nemesnáduvar 1—, Szauter István tanító Kunbaja 1—, Fandl Nándor körjegyző Püski 1— korona.

Szerkesztői üzenetek.

A nagymélt. püspöki kar utasítása alapján a kath. tanintézeteknél megüresedett állások a «Népmelőlő» hiv. kath. tanügyi közlönyben hirdetések, miért is tisztelettel kérjük a kath. népoktatási intézetek igen tisztelt hatóságait, hogy a megüresedett állásokra a hirdetések a «Népmelőlő» hiv. kath. tanügyi lapba küldjék be. «Népmelőlő» kiadóhivatala: Budapest, VII., Szentkirályi-utca 28.

K. R. A jogos felszólalásnak készséggel adtuk helyet. — **B. V.** Köszönet a figyelmeztetésért. — **T. J.** A bejelentést áttettük a magyar kath. tanítók III. kongresszusát rendező irodához. — **P. K.** Készséggel adtuk helyet a tudósításnak. Miért nem küldtek képviselőt a kongresszusra. — **G. E.** Beérkezett. Felhasználjuk. A mutatóny könyvekért forduljon egy levélapon a *Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalához: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.* — **D. A.** Hogy hol szerezhetők be legjutányosabb áron iskolai padok, utána kérdezzünk és levélileg értesítést küldünk. — **G. S.** A más vallású tanuló szülei is épen úgy fizetik a hitközségi iskolaadót mint a kath. tanulók szülei. Külön tandíj csak az iskolaszék határozata alapján vehető ki. — **Sasvári.** Beérkezett. Jönni fog. — **N. F.** A díjlevelet felekezeti iskoláknál az iskolaszék elnöke és jegyzője állítja ki és írják alá s ellájják az iskolaszék pecsétjével. Az okiratban (díjlevelben) szükséges hivatkozni a hitközségnek, illetőleg iskolaszéknek az illetmények iránt hozott határozatára és a díjlevel egyházi főhatósági jóváhagyással is ellátandó. Ha a tanító fizetési viszonyaiban változás állott be, új díjlevel állítandó ki ugyanoly módon, amint az első díjlevel kiállítására történt. A díjlevel három eredeti példányban állítandó ki. — **R. Gy.** Elkésve kaptuk a meghívást. — **Cs. E.** A 30 fillért minden tanköteles gyermek után kifizetik. E díj akkor is fizetendő, ha a tanító nem tagja a nyugdíjintézetnek. — **A. J.** Felhasználjuk.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

Nevéd (Bars m. p. Verebély) róm. kath. kántortanítói állásra *július 10-ig* pályázatot hirdettek. Jövedelme különféle címek alatt 304 kor., 58 fill., kétszobás lakás, konyha, előszoba, faháló és istálló. Tannyelv: magyar-tót. Fölszerelt kérvények *Bachraty Valér*, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 149 1—1

Az alistali róm. kath. iskolánál osztálytanítói állásra *július 20-ig* pályázatot hirdettek. Pályázhatnak tanítók és tanítóok. Jövedelem: 800 korona. Butorozott szoba. Kötelessége kisebbeket tanítani; templomban és körmeneteknél az összes gyermekekre felügyelni; ismétlősöket fehéreszben tanítani. Kérvények *Deresikára* az esperes úrhoz küldendők. (Pósta: Baka) *Iskolaszék*. 147 1—1

Pályázat a megüresedett **pozsony-nádasi** tanítói állásra. Jövedelem: 800 korona készpénz, a szükséges fűtési fa s egy némileg butorozott szoba. Kötelesség az I. és II. vegyesosztály vezetése. Tannyelv tót. Okleveles tanítók és tanítóok egyaránt pályázhatnak. A kellően fölszerelt folyamodványok legkésőbb 1906. *augusztus hó 4-ig* nyújthatók be a következő címre: *A róm. kath. iskolaszéki elnökhöz*, Nadas. (Pozsony m.) 141 1—1

A békei róm. kath. elemi tanodánál nyugdíjalépés folytán megüresedett kántortanítói állomásra pályázatot hirdettek: 1 padlózott szobából álló lakáson, 1 zárt konyhán, 1 kamarán, 1 pincén, 1 istállón, 1 színen, 2 ölon kívül 1. tanítói jövedelme: készpénzben a község pénztárából évenként *a)* mindennapi tanításért 420 kor.; *b)* ismétlő oktatásért 40 kor.; *c)* 3 kataszt. hold szántóért; *d)* földmunkálás vagy megváltása 60 kor.; *e)* 100 keve keményfarózsze békei uradalomtól és 200 drb rózsze iskolafűtésre; *f)* legeltetési jog 2 szarvasmarhára, 2 hidra, 4 sertésre; *g)* 6 szellő napi munkája, II. Kántori jövedelme: *h)* 7 hektol. buza, fizetik gazdák uradalomnál; *i)* misealapítványok, stóla; otyvasütésért 28 kor. Köteles osztályon VI. osztályú mindennapi és ismétlő iskolában tanítani, kántori teendőket végezni, Tannyelv magyar. A folyamodványok a esztortóki plébánia-hivatalnál nyújthatók be. Személyes megjelenés előnyben részesül. Fizetés szeptember 1-vel jár. A választás *július 11-én*, délután 9 órakor tartatik meg. *Iskolaszék*. 153 1—1

Erdélyi egyházmegye.

Segesváron a róm. kath. elemi iskolánál megüresedett kántortanítói állásra pályázatot hirdettek. Jövedelme: készpénzben 880 kor., 1200 ööl kert és kertház haszonélvezetének jövedelme minimális 150 kor., 6 ööl tűzifa a 12 kor., tehát 72 kor. Szentmisealapból 7 kor. 75 filler. Jelenleg, míg az iskola új épületet kap, garconlakás. Stóla minimuma 60 kor. Kötelessége: kijelölt osztályt eredményesen tanítani. Összes kántori funkciókat plébános utasítása szerint lelkiismeretesen végezni, az iskolában, templomban megkezdett gregoriánt fejleszteni. Csakis kath. képezdét végzett okleveles nőtlen igazi kath. jellemű kántortanítók pályázhatnak. Kevés német nyelv tudás óhajtható. Jövedelem nyugdíjba mint tanító számítatik. Pályázati határidő *július 16.* Folyamodványok az erdélyi püspök úrhoz címezve a segesvári róm. kath. egyházi tanácsához küldendők Segesvár. *Meisel József*, iskolaszéki elnök, plébános. Az állás szeptember elsején elfoglalandó. 150 1—1

Győri püspöki megye.

A beő-sarkányi róm. kath. iskolaszék az egyik osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 800 kor., kertmegváltás fejében futóanyag, egy szoba a legszükségesebb butorozattal. Kötelessége a részére kijelölt osztályban, úgyszintén az ismétlősök egyik osztályában tanítani, a kántori teendőkben, amikor szükséges, segédkezni. Pályázati határidő *július 8.* A kellően fölszerelt kérvények

Végh István plébános, iskolaszéki elnökhöz Beő-Sarkány. Sopron vm. küldendők. 125 3—3

Szarvkö (Sopron m.) nagyközség róm. kath. elemi népiskolánál az ötödik tanítói állás betöltendő. Fizetése 800 kor., egy szoba téli fűtéssel és a legszükségesebb butorozattal. Kötelessége a reábizott osztályban önállóan, az ismétlősöket pedig kartársaival felváltva tanítani. Horvát vagy német nyelvet bíró ferfitanítók előnyben részesülnek. A megválasztott tartozik állását folyó évi szeptember 1-én elfoglalni, mely időtől fizetése is folyósítatik. Pályázatok *július 25-ig* az *iskolaszék*hez küldendők. 145 1—1

Osl (Sopron m.) róm. kath. iskolához jövő tanévre osztálytanítói állásra *július 20-ig* pályázatot hirdettek. Jövedelme: Hatszáz korona a község pénztárából havi előleges részletekben. Kétszáz korona államsegély. Egy szerényen butorozott szoba, takarítással. A törvényben előírt egynegyed hold kertjárdóság megváltásául 30 korona. Kötelességek az osli plébániahivatalnál megtudhatók. Kérvények *Hegedűs Gáspár* plébános úrhoz intézendők. Az állás *augusztus 1-én* elfoglalandó. Osl. 1906. június hó 24. *Tóth Antal*, kántortanító. 144 1—1

Kalocsai érseki megye.

Magyarkanizsára (Szeged mellett) róm. kath. segéd-kántort keresek. Feltételek a Néptanítók Lapjában közölve vannak. *Kék Béla*. 152 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

Pályázat a **kukméri** (Vas m.) róm. kath. kántortanítói állomásra *július 14-ig*. Fizetés államsegéllyel, mely utóbbi a miniszterium utalványozása után fizetetik, 811 K 64 fill. Nem kötelező: templomruha mosás, tisztogatás és harangoztatás: 64 kor. Nyelv magyar és német. Bővebb fölvilágosítást is nyújt az *iskolaszék*. 143 1—1

Váci egyházmegye.

A «Népnevelő» f. évi 24. számában hirdetett **tápió-sápi** III. tanítói állás pályázati határideje *július 14-ig* meghosszabbított. *Szirmácz János*, plébános. 142 1—1

A **tisza-alpári** róm. kath. kántortanítói állásra, mely halálozás folytán megüresedett, pályázatot hirdettek. Javadalma: Természeiben lakás, két szoba, egy konyha, két kamra, egy istálló. A községtől 884 kor. készpénz. 28 kat. hold föld haszonélvezete, alapítványi misék után 110 kor. Stóla mintegy 300 kor. Tiszaujfalusi hitközségtől 100 kor. u. e. községtől az önálló kántorság szervezéseig 60 kor. A díjvel a plébániai hivatalban megtekinthető. Határidő *július 5.* d. e. 8 óra, mikor az énekpróba után a választás is megejtetik. Utiköltség nem térítetik meg. Az állás szept. 1-én elfoglalandó. *Iskolaszéki elnökség*. 146 1—1

Veszprémi egyházmegye.

Tószokberendi (Veszprém m.) róm. kath. kántortanítói állásra *július 16-ára* pályázatot hirdettek. Javadalma: 1. Két tágas szoba, konyha, kamra, gazdasági épületek, 2. 16 kat. hold föld kat. jövedelme 135-72 kor. 3. Párgabona értéke: 508-50 kor. Lélekpenz cca 136.18 kor. 5. Patronustól készpénz: 35-20 kor. 112 liter bor, értéke 53-76 kor. és 41 méter fa házhoz szállítva: 262-40 korona. 6. Tankötelesek után circa: 74-42 kor. 7. Ismétlő-oktatásért: 94-50 kor. 8. Stóla circa 122-28 kor. 9. Alapított és folyómisek után circa: 76-90 kor. 10. Otyvasütésért 2 p. mérő buza és 6-24 kor. összesen: 22-24 korona. 11. Földmunka váltáság fejében: 60 kor. Összesen: 1582-01 kor. Oklevéllel és működési bizonyítványokkal fölszerelt kérvények legkésőbb *július 15-ig Szobek Loránt* tószokberendi plébánoshoz (u. p. Ajka) intézendők. 151 1—1

Értesítés. A szent Keresztről címzett irgalmas nővérek Zsámbékon Pest megyében internátussal kapcsolatban, nyilván. joggal felruházott 6 oszt. elemi és 4 oszt. polgári iskolát tartanak fenn. Teljes ellátásért havi 30 kor. kell fizetni. Bővebb felvilágosítással szolgál a *zárda-főnöknő*. 140 1—1

Kérelem. Tisztelettel kérem azon kartársaimat, akiknek egy jókarban lévő rövid zongora eladó volna, sziveskednének annak a leírását és az árát velem közölni. *Kovács György*, kántortanító. Krakován via: Verbó. (Nyitra m.) 139 1—1

Orgonahangok 900 énekkel 3, 4, 5 koronáért megrendelhető *Molnár József*, kántornál. Kunszentmiklóson. 148 1—1

Nevelőnőt keresek két leánykám mellé. Egyik a polgári I., másik az elemi III. osztályára készítendő elő. Fizetés megegyezés szerint. Német nyelv bírása megkívánatik. Hali (Győr megye), posta Gyömörő. Vasútállomás helyben. *Csukási István*, bérlő. 136 2—2

Lelkigyakorlatok. Pozsonyban a Jézus-társaságiak kollegiumában ezidén is tartatnak lelkigyakorlatok tanítók számára. Julius 23-án, hétfőn este 6 órakor kezdődnek és pénteken reggel végződnek. Akik résztvenni akarnak, jelentkezzenek mielőbb alulírott nál. Pozsony, Batthyány-ter 1. sz. *Milz József S. J.* rektor. 134 2—4

Bold. Csima István, főkantor, országszerte ismeretes, kitűnő összeállítású, 250 válogatott, szabályos orgonakíséretű gyászmisé-éneket tartalmazó énekkönyve mélyen leszállított áron (4 frt helyett 2,50 frt-ért) kapható az elhunyt özvegyénél Kiskunfélegyházán.

117 5—9



Üzletek:
Sz.-Pétervár, Moszkva, Béga,
London

**Világhírű lipcei
Zimmermann-
orgona - harmoniumot**

szállít az eredeti áron
a gyár egyedüli magyarországi képviselője:

HÖRL NÁNDOR,

Pozsony, Ventur-utca 24. sz.

Méltányos, olcsó szabott árak!

Tanító uraknak részletfizetésekre is.

Zimmermann-orgonákról árjegyzéket ingyen küldök!



Különlegesség

templomok, iskolák és zenekarok használatára:

Igen tömören készített légnyomatu harmoniumok igen erős, átható hanggal.

Erről külön árjegyzék. —



Fr. KISS KÁROLY főgimn. tanár 34925. sz. szabadalmát képező

„KAROLIUM“

vér- s paizstetű, fakucac, poloska és a mézrészadást előidéző élősdiéket irtó szer, mely ezen élősdiéket biztosan elpusztítja és a fákat immunissá teszi.

1 kis üveg ára (200 gramm) ... K 1.—

1 nagy üveg ára (500 gramm) ... K 2.—

50 üveg egyszerre történő megrendelésénél 20% engedmény.

Kizárólagos vezérképviselő a bel- és külföld részére a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Dr. Hets Ödön ügyész úr, aki a szert 2 év óta használja 70 holdas soroksári gyümölcsösében, a következő bizonyítványt adta:

Tekintetes Fr. Kiss Károly tanár úrnak Budapest.

As Ön utastása folytán készített vértetű-keveréket gyümölcsfáimnál még a múlt év nyarán teljes sikerrel alkalmazván, készséggel jelentem ki, hogy ezen szer a körte- és almafákon mutatkozó vértetű kártevőre az egyedüli biztos szer. A múlt évben bekent fák az idén mind remeken hajtottak és termőképességüket visszanyerték.

*Kiváló tisztelettel
Hets Ödön s. k.*

Orgonaépítési műintézet.

RIEGER OTTÓ

villamos gépekkel berendezett cs. és kir. udv. orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utca 48.

cs. és kir. udvari szállító, a Szentsír lovagja,
a Ferenc József-rend lovagja.

A párisi s bécsi vilákiállításokon kitüntetve.

(484—58)



Legolcsóbb árban és kedvező fizetési feltételek mellett kiváló tiszta légnyomású csörend-szerű (pneumatikai) tartós, nemes hangú orgonákat szállít. 30 év óta 980 orgonát szállított. Mindennemű orgonajavításokat és hangolásokokat a legmersékletesebb árban és lelkiismeretes pontossággal teljesít. — Orgona jókarban tartásat mersékelt árban elvállalja. Tervezetek és rajzok kívánatra díjmentesen.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent MEGYEI FÖLDRAJZOK

Arad vármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Kiss Illibert. Aradvármegyei népisk. III. oszt. számára. Arad vármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Baranya vármegye földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Székely Károly. A baranyavármegyei népiskolák III. oszt. tanulói számára. Baranya vármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Bars vármegye földrajza. A barsvármegyei rom. kath. elemi népiskolák III. oszt. számára. Az új tanterv alapján. Írták Györffy János és Kiss Illibert. Ára 40 fillér.

Bihar vármegye és Nagyvárad város rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Székely Károly. Biharvármegyei népiskolák III. oszt. számára. Bihar vármegye színes térképével. Kötve 56 fillér.

Fejér vármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. — Írták Györffy János és Paulovits Albert. A fejérvármegyei népiskolák III. oszt. számára. Fejér vármegye színes térképével. Ára kötve 40 fillér.

Győr vármegye és Győr város rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Gergely Kálmán. A győrvármegyei népiskolák III. osztályu tanulói számára. Győr vármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Háromszék vármegye földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Szabó Sándor. A népisk. III. oszt. számára. Háromszék vármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Jász-Nagykun-Szolnok vármegye leírása. Írták H. Fűesek László. — A jász-nagykun-szolnokvármegyei elemi iskolák III. oszt. számára. Jász-Nagykun-szolnok várm. térképével. Kötve 32 f.

Nógrád vármegye földrajza. Anógrádvármegyei rom. kath. elemi népiskolák III. oszt. számára. Az új tanterv alapján. Írták Tóth Lajos. Ára 36 f.

Nyitra vármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Zellinger Arnold. Népisk. III. oszt. számára. Nyitra vármegye színes térképével. Ára kötve 40 fillér.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye és Budapest székesfőváros rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János. Pestvármegyei népiskolák III. oszt. számára. Pestvármegye színes térképével. Kötve 48 fillér.

Pozsony vármegye és Pozsony város rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Zellinger Arnold. A pozsonyvármegyei népiskolák III. oszt. számára. Pozsonyvármegye színes térképével. Kötve 48 fillér.

A Szülőhely és Somogy vármegye földrajza. Írták Gondos József. Somogy vármegye részben és teljesen osztatlan rom. kath. elemi népiskolák III. oszt. tanulói számára. Somogy vármegye térképével. Második kiadás. Kötve 48 fillér.

Torontál vármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Hamori Márton. A torontálvármegyei népiskolák III. oszt. tanulói számára. Torontál vármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Vas vármegye földrajza. Írták Barabás György. Kapcsolatban a magyar birodalom részletesebb, továbbá az osztrák örökös tartományok, Európa és a többi földrész legáltalánosabb ismertetésével. Vas vármegye térképével. Tizedik átnézett kiadás. Kötve 40 fillér.

Veszprém vármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. — Írták Gubicza Lajos és Györffy János. A veszprémvármegyei népiskolák III. oszt. számára. Veszprém vármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

Zala vármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Ches Károly és Györffy János. A zalavármegyei népiskolák III. osztályu tanulói számára. — Zala vármegye színes térképével. Kötve 32 f. illér.

Zemplén vármegye rövid földrajza. Földrajzi előismeretek. Írták Györffy János és Hamori Márton. A zemplénvármegyei népiskolák III. oszt. tanulói számára. (A nagyméltóságú püspöki kar által kiadott tanítási terv nyomán.) — Zemplén vármegye színes térképével. Kötve 40 fillér.

A megyei földrajzok sorozatát folytatjuk.

Megrendelhetők: Bevezetés céljából tiszteletpéldányt készséggel küld: a Szent-István-Társulat

könyvkereskedésében
Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. sz.

könyvkiadóhivatalában
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.